

KENTSEL DÖNÜŞÜM VE DEVİNGEN GRUPLAR

“ÖTELENENLER – KABULLENENLER - AYRILANLAR”

Yazar

Ceren AĞIN GÖZÜKIZIL

© Copyright 2022

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Bu kitap Prof. Dr. HAYAT ZENGİN ÇELİK yönetiminde hazırlanan “2000 Sonrası Yasal Düzenlemeler ile Dönüşüm ve Kentleşme Pratikleri Bağlamında Devingenlik Olgusu: İzmir Kadifekale Kentsel Yenileme Projesi Örneği” başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

ISBN

978-625-8259-41-4

Kitap Adı

Kentsel Dönüşüm ve Devingen Gruplar

Yazar

Ceren AĞIN GÖZÜKIZIL
ORCID : 0000-0002-2032-4921

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

TEC009020

DOI

10.37609/akya.2206

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Kitap, 21. yüzyıl Türkiye'sinin kentleşme pratiklerinde önemli bir yere sahip olan kentsel dönüşüm pratikleri ve bu pratiklerin uygulanma noktalarının başında gelen gecekondularında yol açtığı yeni devingenlik gruplarını konu edinmektedir. On yıllarca süregelen göç hareketlerinin kentlerde ortaya çıkardığı göçle oluşmuş yoksul alanlardaki bir başka söylemle gecekondularındaki devingenlik kanallarının zorunlu müdahalelerle kırıldığı aşıkardır. Çalışma, dönüşüm müdahalelerinin ortaya çıkardığı üç farklı devingenlik grubu tanımlamakta ve bu grupları ÖKA (Ötelenenler-Kabullenenler-Ayrılanlar) olarak nitelendirmektedir. Göç, kentsel dönüşüm ve devingenlik literatürüne yeni bir kavram kazandıran araştırma, bu yönüyle de önemli bir katkı sunmaktadır.

Dokuz Eylül Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı'nda yapmış olan doktora tez çalışmama dayanan bu kitabın araştırma ve yorumlama sürecinde bulunduğu katkı ve tavsiyelerle yoluma ışık tutan, hocalığını rol model aldığım değerli hocam Prof. Dr. Hayat ZENGİN ÇELİK'e gösterdiği tüm ilgi ve destek için teşekkür ederim.

Ve varlıklarıyla her zaman bana güç vererek bugünlere gelmemi sağlayan kıymetli ailem ve de desteğiyle beni her konuda cesaretlendiren sevgili eşime, yanımda oldukları ve hayatıma güzellik kattıkları için ayrı ayrı sonsuz teşekkür ederim.

Ceren AĞIN GÖZÜKIZIL

Değerli Ailem ve Eşime...

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	1
GİRİŞ	3
DEVİNGENLİK	11
Mekânsal Devingenlik	15
Toplumsal Devingenlik	16
Ekonomik Devingenlik	17
KENTLEŞME PRATİKLERİ VE DEVİNGENLİK	19
Kentleşme Kuram ve Yaklaşımları	20
Türkiye Kentleşme Pratikleri ile Göç Hareketleri	27
GECEKONDU, KENTSEL DÖNÜŞÜM VE DEVİNGENLİK	39
Gecekondu Alanlarının Ortaya Çıkışı	40
Kentsel Mekânda Var Olma ve Devingenlik Kanalları	44
Dönüşüm ile Kentleşen Gecekondu	49
İZMİR VE DEVİNGENLİK	63
İzmir'in Gecekondulaşma Süreci	63
İzmir'de Kentsel Dönüşüm Uygulamaları	68
Kadifekale Kentsel Yenileme Projesi	71
KENTSEL DÖNÜŞÜMÜN ORTAYA ÇIKARDIĞI DEVİNGEN GRUPLAR	75
Çalışma Alanı Olarak Kadifekale	79
Derinlemesine Görüşme	81
Bulgular	86
<i>Demografik Yapı</i>	86
<i>Sosyo-Ekonomik Durum</i>	90
<i>İzmir'e Göç Süreci</i>	106
<i>Göç Sonrası Devingenlik ve Devingenlik Kanalları</i>	111
<i>Merkezi ve Yerel Yönetim Memnuniyeti ve Mahalledeki Sorunlar</i>	120

İçindekiler

<i>Kentsel Dönüşüm Uygulaması Hakkındaki Görüşler ve Beklentiler</i>	122
SONUÇ	125
Genel Değerlendirmeler	135
Yerel Değerlendirmeler	138
KAYNAKLAR	149
EKLER	154

SUNUŞ

Türkiye kentleri ulus devletin kuruluşundan itibaren farklı göç süreçleri ile biçimlenmiş, fiziksel ve toplumsal strüktürde kendine özgü bir yapılanma ortaya çıkarmıştır. Bu süreçte oluşan ve gecekondular olarak nitelenen kaçak yapılaşma alanları başlangıçta kent çeperinde yer seçerken, kentlerin gelişmesiyle kent merkezinde kalarak 1980'lerde ortaya çıkan neoliberal politikalarla taşınmaz piyasasının hedef alanları haline almışlardır.

2000 sonrası dönemde, küreselleşmenin hız kazanması ile yeni yasal düzenlemeler ve kentsel dönüşüm olarak adlandırılan operasyonel yenileme uygulamaları gündeme gelmiştir. Kentlerde fiziksel dönüşümü başlatan bu uygulamalar, ağırlıklı kendisine göçle oluşmuş ve sosyo-ekonomik açıdan kentin en zayıf mahalleleri konu alırken, ortaya konan zorunlu mekânsal değişim müdahaleleri ile toplumsal ilişkileri, yaşamı ve kente tutunma mekanizmalarını ve dolayısıyla mevcut devingenlik kanallarını dönüştürmeye ve yeniden biçimlendirmeye başlamıştır. Bu noktadan hareketle bu araştırma 2000 sonrasında kentsel dönüşüm odaklı yeni yasal düzenlemelerin göçle oluşmuş yaşama alanlarındaki toplumsal grupları ve bu gruplardaki devingenlik kanallarını nasıl etkilediğini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Zira çalışma, kentsel dönüşüm projelerinde planlamanın öngörüsü dışında ekonomik koşullar ve devingenlik kanallarının biçimlendirdiği farklı yer seçim tercihlerinin ortaya çıktığını söylerken, bu gelişmeleri kentteki göçle oluşmuş, fiziksel yetersizlikleri olan başka bir alana giderek önceki sürecini devam ettiren 'Ötelenenler', dönüşüm sürecini baştan sonra kabul ederek planlamanın önerdiği tasfiye alanda konut sahibi olan 'Kabullenenler' ve müzakere sürecinde kamulaştırma bedelini alarak kentin farklı bir yerinde ev sahibi olan 'Ayrılanlar' yani 'ÖKA' olarak ele almaktadır.

Sunuş

Çalışma, 2000 sonrası yeni kentleşme pratiklerinin başında gelen kentsel dönüşüm ve ortaya çıkardığı devingenlik literatürüne katkıda bulunarak; “ÖKA (ÖTELENENLER-KABULLENENLER-AYRILANLAR)” olarak nitelendirilen yeni bir kavram ortaya koymakta ve bu yönüyle de önemli bir adım atmış olmaktadır.

İzmir, Şubat 2022

KAYNAKLAR

- Ağın, C., Zengin Çelik, H. ve Tezcan, S. (2018). Göç, gecekondulu ve kentsel dönüşüm konularında yapılan tezler üzerinden teorik çerçevenin değişiminin izlenmesi. *II. Uluslararası Multidisipliner Akademik Çalışmalar Sempozyumu tam metin bildiriler kitabı* (s. 663-675). İstanbul: Berikan Yayınevi.
- Ağın, C., Zengin Çelik, H., ve Tezcan, S. (2021). Göç, kentsel dönüşüm ve devingenlik ilişkisinin yapılmış araştırmalar üzerinden okunması. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi* (32), 776-790.
- Akpınar, İ. E. (2019). Küreselleşmenin politik mekana etkisi: Neo-liberal Marksist bakış açısı üzerinden bir değerlendirme. *Türkiye Siyaset Bilimi Dergisi* 2(2), 25-46.
- Aktepe, E. (2022, 01 17). *Kent kuramları*. Kentsel politika ve yerel yönetimler: <https://erayaktepe.wixsite.com/kentselpolitika/kent-kuramlari#:~:text=Neo%2DMarxist%20kuram%20C4%B1lara%20g%C3%B6re%2C%20kapitalizm,ve%20e%C5%9Fitsizliklerin%20ya%C5%9Fand%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20bir%20mek%C3%A2nd%C4%B1r.&text=%E2%80%9CD%C3%BCnya%20kenti%E2%80>
- Altınçekiç, F. (1988). *Şehirsel sınıf sisteminin mekansal boyutları*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Aydınlı, H. İ., ve Turan, H. (2012). Kuramsal ve yasal çerçevede Türkiye’de kentsel dönüşüm . *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü* (28), 61-70.
- Bargłowski, K. (2019). Nerede, neyi ve kimi çalışmalı? Göç araştırmalarında vaka seçimi ve örneklemeye dair ilkeler, kurallar ve ampirik örnekler. R. Zapata-Barrero, ve E. Yalaz içinde, *Avrupa göç çalışmalarında nitel araştırmalar* (s. 178-198). İstanbul: GAR Kitaplık.
- Bıçkı, D. (2006). Harvey ve Castells’de kent sorunsalı: Politik ekonomi vizyonu ve sınırlılıkları. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* 7(11), 111-130.
- Bülbül, S., ve Köse, A. (2010). Türkiye’de bölgelerarası iç göç hareketlerinin çok boyutlu ölçekleme yöntemi ile incelenmesi. *İstanbul üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi* 39(1), 75-94.
- Castells, M. (2017). *Kent, sınıf, iktidar (2. Baskı)*. Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Çetin, İ. (2011). Gecekonduyunun kentle bütünleşme sürecinde alan-mekan faktörü: İzmir örneği. *Sosyoloji Dergisi* (25), 135-139.
- Altınörs Çırak, A. (2014). Kentsel dönüşümün yasal altyapısı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Yerleşmeler Tarihi ders notu*. İzmir.
- Davis, M. (2010). *Gecekondu gezegeni (2. Baskı)*. İstanbul: Metis Yayıncılık.
- TDK (2020, 01 14). *Güncel Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu: <https://sozluk.gov.tr/?kelime=>
- Dokuzuncu kalkınma planı. (2006, Temmuz 1). *Dokuzuncu kalkınma planı (2007-2013)*. Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı: <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Dokuzuncu-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-2007-2013%E2%80%8B.pdf>

- Ecemiş Kılıç, S. (2017). İzmir'deki kentsel dönüşüm uygulamaları üzerine tartışmalar. İ. Türkseven Doğrusoy, ve S. Ecemiş Kılıç içinde, *İzmir'de kent, mimarlık ve kamusalılık (1. Baskı)* (s. 111-130). İstanbul: Yalın Yayıncılık.
- Elif, Y. Ö. (2020). *İzmir kentinin mekansal ve toplumsal değişim sürecinde mübadillerin iskan alanları ve günümüzdeki dönüşüm dinamikleri: Eşrefpaşa/İzmir örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Epli İşler, N. (2010). *İstanbul'un 1950 sonrası göç ile değişen kent ve mimari dokusunun sinemadaki temsili*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Erder, S. (2001, Şubat 01). *Üç tip hanenin özel analizi*. Capital: <https://www.capital.com.tr/ekonomi/makro-ekonomi/uc-tip-hanenin-ozel-analizi>
- Erder, S. (2002). *Kentsel gerilim (2. Baskı)*. Ankara: Uğur Mumcu Araştırmacı Gazetecilik Vakfı Yayınları.
- Erder, S. (2013). *İstanbul'da bir kent kondu: Ümraniye*. İstanbul: İletişim.
- Erdoğan, M. M. (2020, Şubat 17 - 21). 3. göç sertifika programı. *Göç genel bakış ve Türkiye'deki sosyal uyumluluk çerçevesi sunumu*. İzmir: Konrad Adenauer Stiftung, Türk-Alman Üniversitesi Göç ve Uyum Araştırmaları Merkezi ve Yaşar Üniversitesi UNESCO Uluslararası Göç Kürsüsü İşbirliği ile Düzenlenen Sınırlı Katılımcı Eğitim Programı.
- Ersoy, M. (1991). Göç ve konut. *ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi* (11:1-2), 21-39.
- Eş, M., ve Ateş, H. (2004). Kent yönetimi, kentleşme ve göç: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi* (48), 205-248.
- Gecekondu. (2021, Kasım 04). *Güncel Sözlük*. Türk Dil Kurumu: <https://sozluk.gov.tr/>
- Göksü, E., ve Bal, E. (2010). Türkiye'de neoliberal mekansal gelişim stratejisi olarak kentsel dönüşüm projeleri. D. Özdemir içinde, *Kentsel dönüşümde politika, mevzuat, uygulama: Avrupa deneyimi, İstanbul uygulamaları* (s. 256-284). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Güllüpınar, F. (2012). Kent sosyolojisi kuramları üzerine bir literatür değerlendirmesi. *Çağdaş Yerel Yönetimler* 21(3), 1-29.
- Güreşçi, E. (2010). Köyden kente göçün köydeki ve kentteki yansımaları: Akpınar köyü üzerine bir değerlendirme. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi* 2(2), 47-55.
- Güzey, Ö. (2009). Sulukule'de kentsel dönüşüm: Devlet eliyle soylulaştırma. *Mimarlık Dergisi* 346, 73-80.
- Harvey, D. (2002). Sınıfsal yapı ve mekânsal farklılaşma kuramı. *20. yüzyıl kenti (1. Baskı)* (s. 147-172). içinde Ankara: İmge yayınevi.
- Harvey, D. (2015). *Asi şehirler (1. Baskı)*. İstanbul: Metis Yayıncılık.
- Harvey, D. (2016). *Sosyal adalet ve şehir (5. Baskı)*. İstanbul: Metis Yayıncılık.
- Hürriyet Gazetesi. (2010, Temmuz 19). *Tarihi evler kapış kapış gidiyor*. Hürriyet: <http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/tarihi-evler-kapis-kapis-gidiyor-15346723>
- İçduygu, A., ve Sirkeci, İ. (1999). Cumhuriyet dönemi Türkiye'sinde göç hare-

- ketleri. M. Celal içinde, *75 yılda köylerden şehirlere* (s. 249-268). İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
- İstanbul Teknik Üniversitesi. (b.t.). Planlama kuramları. *İTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü ders notları*. İstanbul.
- Işık, O., ve Pınarcıoğlu, M. M. (2011). *Nöbetleşe yoksulluk: Sultanbeyli örneği (11. Baskı)*. İstanbul: İletişim Yayıncılık.
- Işık, Ş. (2017). 21. yüzyıl başında İzmir'in iller arası göçlerdeki konumunda ne değişti? *Ege Coğrafya Dergisi* 26(1), 1-19.
- İzgü, M. (1997). *Gecekondu*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.
- İzmir Büyükşehir Belediyesi. (2020, Ocak 17). *Alan tarihçesi*. Kentsel ve Ekolojik Omurga Olarak Meles Çayı - Ulusal Kentsel Tasarım Fikir Projesi Yarışması: <https://melesyarisma.izmir.bel.tr/CKYuklenen/2-1.pdf>
- İzmir Büyükşehir Belediyesi Kentsel Dönüşüm Dairesi Başkanlığı 1. (2021, 12 26). *Kadifekale, Yeşildere kentsel dönüşüm ve gelişim projesi*. İzmir Büyükşehir Belediyesi Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Projeleri: https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/file/KENTSEL_DONUSUM/konut_proje/kadifekale_yesildere_12mb.pdf
- İzmir Büyükşehir Belediyesi Kentsel Dönüşüm Dairesi Başkanlığı 2. (2021, 12 26). *Bayraklı kentsel dönüşüm ve gelişim projesi*. İzmir Büyükşehir Belediyesi Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Projeleri: https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/file/KENTSEL_DONUSUM/konut_proje/bayrakli_127mb.pdf
- İzmir Büyükşehir Belediyesi Kentsel Dönüşüm Dairesi Başkanlığı. (2021, 09 03). *Kadifekale, Yeşildere kentsel dönüşüm ve gelişim projesi*. İzmir Büyükşehir Belediyesi Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Projeleri: https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/file/KENTSEL_DONUSUM/konut_proje/kadifekale_yesildere_12mb.pdf
- İzmir Kalkınma Ajansı. (2013). *İzmir bölge planı (2014-2023)*. İzmir: İzmir Büyükşehir Belediyesi.
- İzmir Ticaret Odası. (1999). *İzmir ilçelerinin ekonomik profili ve alternatif yatırım olanakları 1999*. İzmir: İzmir Ticaret Odası.
- İzmir Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü. (b.t.). *İzmir'de kentsel dönüşüm*. Kapsamlı Kentsel Dönüşüm Sunumu: <https://izmir.csb.gov.tr/kapsamli-kentsel-donusum-sunumu-i-5578>
- Karaboran, H. (1968). Dünya'da ve Türkiye'de gecekondu sorunu - gecekondu-lar, slamlar ve bidonevler. *Coğrafya Araştırmaları Dergisi* (11), 111-130.
- Karadağ, A. (2000). *Kentsel gelişim süreci, çevresel etkileri ve sorunları ile İzmir*. İzmir: Tizitler Grafik Baskı Hizmetleri.
- Keleş, R. (2015). *100 soruda Türkiye'de kentleşme, konut ve gecekondu (2. Baskı)*. İstanbul: Cem Yayınevi.
- Keleş, R. (2017). *Kentleşme politikası (16. Baskı)*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Kılıç, E. M., ve Göksu, A. E. (2018). Bir kentsel dönüşüm deneyimi: Kadifekale-Uzundere ikileminde bireysel öyküler üzerine düşünmek. *Planlama Dergisi* 28(2), 201-207.

- Kızılay, Ş. E. (2016). Kentsel alanda gecekondudan kentsel dönüşüme mekansal süreçler: Yaklaşımlar ve tespitler. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi* 6(11), 717-761.
- Koyuncu, A. (2015). *Kentleşme ve göç (1. Baskı)*. İstanbul: Hikmetevi Yayınları.
- Lefebvre, H. (2017). *Şehir hakkı (2. Baskı)*. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Onuncu kalkınma planı. (2013). *Onuncu kalkınma planı (2014-2018)*. T.C. Kalkınma Bakanlığı: <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Onuncu-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-2014-2018.pdf>
- Özdemir, S. vd. (2005). İmar afları sonrasında İzmir’de gecekondulaşma sosyo-ekonomik, mekansal bir çözümleme, İzmir. Proje No: SBB8005, TÜ-BİTAK.
- Özden, P. P. (2016). *Kentsel yenileme*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Sarsılmaz, T. ve Avlar, E. (2020). Kentsel dönüşüm uygulamalarında yerinde dönüşüm odaklı yaklaşımın Beykoz projesi üzerinden okunması. *Beykoz 2020 Sempozyumu*. İstanbul.
- Serter, G. (2013). Şikago okulu kent kuramı: Kentsel ekolojik kuram. *Planlama Dergisi* 23(2), 67-76.
- Sevgi, C. (1988). *Kentleşme sürecinde İzmir ve gecekondular*. İzmir: Uzman Yayıncılık.
- Şenyapılı, T. (1977). Integration through mobility. *M.B.T.V. Journal of the Faculty of Architecture* 3(2), 237-252.
- Şenyapılı, T. (1978). *Bütünleşmemiş kentli nüfus sorunu*. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Yayınları.
- Şenyapılı, T. (1981). *Gecekonu “Çevre” işçilerinin mekanı*. Ankara: ODTÜ Mimarlık Fakültesi Basım İşliği.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı. (2020, Temmuz 12). *Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliği*. T.C. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=24656&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- T.C. Resmi Gazete. (2021, 12 26). *‘Kentsel Dönüşüm’ ilan kararları*. T.C. Cumhurbaşkanlığı Resmi Gazete: <https://www.resmigazete.gov.tr/>
- Tekeli, İ. (2010). *Mekansal ve toplumsal olanın bilgilimi yazıları (1. Baskı)*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Tekeli, İ. (2011). *Modernizm, modernite ve Türkiye’nin kent planlama tarihi (2. Baskı)*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Tekeli, İ. (2015). *Kent, kentli hakları, kentleşme ve kentsel dönüşüm (2. Baskı)*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Tekeli, İ. (2016). *Göç ve ötesi (2. Baskı)*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Tezcan, S. (2020). *Göçle oluşmuş yaşama bölgelerine yönelik dönüşüm projelerinde müzakereler*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Tezcan, S., ve Zengin Çelik, H. (2017). İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından uygulanan kentsel dönüşüm projeleri üzerine bir inceleme. *Büyükçekmece 1. Uluslararası Yerel Yönetimler Kongresi*. İstanbul.
- Tezcan, S., Ağın, C., ve Zengin Çelik, H. (2019). Göç ve gecekondu olgusunun

- tarihsel süreçte (1940-2000 dönemi) yazılı medyada yer alma biçimleri. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi* 3(1), 123-139.
- Turut, H., ve Özgür, E. M. (2018). Klasik kent kuramlarından eleştirel kent kuramlarına geçiş bağlamında kentleri yeniden okumak. *Ege Coğrafya Dergisi* 27(1), 1-19.
- TÜİK. (2017). *ADNKS Göç Durumu*. Türkiye İstatistik Kurumu: <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>
- Tümtaş, M.S. (2020). *Nöbetleşe dışlanma-Göç ve sosyal dışlanma döngüsü*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Türkseven Doğrusoy, İ. (2017). Tarihi Kemeraltı Çarşısı'nda bir eğitim deneyi. İ. Türkseven Doğrusoy, ve S. Ecemiş Kılıç içinde, *İzmir'de kent, mimarlık ve kamusalılık* (s. 133-164). İstanbul: Yalın Yayıncılık.
- Tüzün, G. (1982). Türkiye'de toplumsal devingenlik. *Prof. Dr. Cavit Orhan Tüntengil'in Anısına Armağan* (s. 173-207). içinde Ankara: İstanbul Üniversitesi.
- Ünverdi, H. (2002). *Sosyo-ekonomik ilişkiler bağlamında İzmir gecekonduarında kimlik yapılanmaları: Karşıyaka-Onur Mahallesi ve Yamanlar Mahallesi örnekleri*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Wirth, L. (2002). Bir yaşam biçimi olarak kentleşme. *20. Yüzyıl Kenti (1. Baskı)* (s. 77-106). içinde Ankara: İmge Yayınevi.
- Yılmaz, N. (2004). Farklılaştırıcı ve ayrıştırıcı bir mekanizma olarak kentleşme. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi* (48), 249-267.
- YÖK Tez Merkezi. (2022, 01 05). *Gelişmiş arama*. Yüksek Öğretim Tez Merkezi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tarama.jsp#tabs-2>
- Zendehtelan, A., Pouyanfar, E., ve Ahmad, H. (2013). The perception of the sense of place in public spaces' Quality through the five senses " case study of Naqsh-e-Jahan Square, Isfahan, Iran". *Journal of Basic and Applied Scientific Research* 3(2), 1012-1020.
- Zengin Çelik, H., Tezcan, S., ve Ağın, C. (2018). *İzmir İli, Konak İlçesi sınırları içinde Beştepeler planlama bölgesi'nde 1/5000 Nazım İmar Planı ve 1/1000 Uygulama İmar Planı revizyonu çalışmasına esas analiz ve sentez çalışmaları ile mekansal strateji önerileri geliştirmeye yönelik araştırma projesi*. İzmir: İzmir Konak Belediyesi.